

Cap futur a Bab-el-Ued

Multipartidisme, reforma econòmica: Algèria es troba en una cruïlla, les declaracions del nou primer ministre ho confirmen. D'això a tornar l'esperança a una joventut que ha esgotat els seus somnis...

Nicolas Beau/Jacques Girardon

En la plaça dels Tres Relotges el temps desgasta tots els somnis. Els joves de Bab-el-Ued arosseguen sense esperança el buit de la seua vida, desocupats, sense casa i sense esposa. «¡Esperem la guerra!», diu un, «la guerra de Bab-el-Ued», fanfarro-neja un altre, «la guerra en què ens mataran a tots, però no ens importa gens. Els morts de l'any passat són al paradís i ens han mostrat el camí. Farem la guerra a Algèria, d'ací a una setmana, un mes, això no té importància. Ací, a Bab-el-Ued, existim, no tenim por, ¿pots dir-me què tinc a perdre?». Conten que esperen des que nasqueren, que les promeses dels polítics només han enriquit els polítics, que només una cosa progressa en aquest país: la corrupció. Afirmen que la situació no havia estat mai pitjor perquè ja saben que fins i tot la mort de 500 *chouhada* (màrtirs) no ha canviat res.

El govern desconfia. Discreta, però present pertot arreu, la policia està a l'aguait i ha rebut de Gran Bretanya assessorament sobre control de manifestacions, i d'Alemanya Federal gasos lacrimògens, bales de cautxú, gossos i camions blindats provists de canons d'aigua. La famosa *aigua que crema*, utilitzada per primera vegada al juliol a Aïn Benian, als afores d'Alger per a dispersar una seguda. Llavors, els comitès de barri protestaven contra assignació d'habitatges socials als membres del FLN. «La dispersió va ser molt ràpida», conta un dels manifestants, «l'aigua cremava la pell i feia forats a la roba». Tots els que foren arrestats romangueren 45 dies empresonats. «Sembla que des d'octubre som una democràcia i que tots podem expressar-nos», ironitza Mohamed Hanouah, de 24 anys, torturat per l'exèrcit fa un any. «Per a mi, afirma, no ha canviat res. ¿Promeses? N'hi ha des de 1962. ¿El nou govern? *Kif-Kif*».

Quan Mouloud Hamrouche va ser nomenat primer ministre, vam recor-

dar que havia estat cap de protocol. «¡Sostenia el paraigua de Boumedian quan baixava de l'avió!», es burla el poble. El dijous següent, a l'estadi, a propòsit d'un partit de futbol, una contestació desesperada s'expressa amb violència, els joves de Bab-el-Ued han vingut tots amb un paraigua i coregen: «¡Volem ser primer ministre!». No importa si el nou equip està format per personalitats competents i honestes: provenen del passat, d'un règim deshonrós.

Al carrer Didouche-Mourad, els cafès són plens. També les voreres. Una multitud d'homes joves, amb aspecte cansat, esperen o passegen, però no semblen anar enlloc. Només l'espectacle d'un Mercedes rutilant que s'esmuny entre el caos de la circulació anima un corrent d'aire en l'atmosfera deprimida de la ciutat. Algèria ja no creu en res. Això no obstant, de fa unes setmanes, hi han passat moltes coses. En un altre món, però, un món separat totalment de la immensa massa de desemparats: el món dels polítics, el dels intel·lectuals, el de les classes mitjanes i els nous rics que veuen com es perfila un canvi de rumb impensable fa un any.

Actualment com un Mikhaïl Gorbaxov, el president Chadli Ben Djedid ha assegurat el control sobre l'exèrcit, ha emmordassat el FLN, ha nomenat un nou govern format pels fidels. L'Assemblea Nacional, sorpresa, ha votat sense retard el tren de reformes que hauria d'arrossegar el país cap a una economia de mercat, una obertura a l'exterior, un *rejuveniment* de la classe política i, fins i tot, potser, cap a la democràcia. El multipartidisme és ja un fet. S'han legalitzat associacions i partits polítics: socialdemòcrata, comunista, islamista, d'extrema esquerra, berberista... i la llista encara no està tancada.

Uns estan inquiets, els altres, plens d'esperança, però tots els algerians pensen que el país travessa ara un moment crucial de la seua història. Fetouma Ouzegana, antiga heroïna de la guerra d'alliberament, ha estat em-

Tancs algerians fent guàrdia a la plaça dels màrtirs

presonada pels francesos, per Boumedian i per Chadli. Ha consagrat la seua vida a la lluita per la llibertat, pels drets de l'home i també pels de la dona i per les víctimes de la tortura. L'última estada a la presó és de fa uns mesos, però, ara, està disposada a perdonar a Chadli els anys negres en nom del que ell acaba de concedir. «La gent continua igual de malament —confessa—, però almenys tenen la possibilitat de parlar per primera vegada des de la independència. Això és. La democràcia pot tornar la confiança i permetre l'avanç de les reformes econòmiques».

¿Un poc, molt, apassionadament o totalment desconfiada? Algèria observa els seus governants i desfulla la margarida. La confiança, tant per als qui l'esperen com per als qui deploren la seua absència, s'ha convertit en el *leit motiv* dels discursos polítics i de les conversacions. «La més gran i la més greu de les penúries», diu Sadek Hadjeres, primer secretari del PC algerià, recentment legalitzat sota el nom de Partit d'Avantguarda Socia-

lista (PAGS). «És la condició indispensable de l'èxit», reconeix el primer ministre. «No naixerà de les promeses, sinó dels fets», adverteix la població.

Professor de matemàtiques a la Universitat i un dels responsables del Comitè Nacional contra la tortura (a l'espera de la legalització), Anouar Ben Malek prediu una llarga i difícil lluita de trinxeres abans d'arribar a la democràcia: «Sens dubte, els tabús han desaparegut —explica—, colpejar el FLN ja no produeix cap excitació avui dia. Això no obstant, els mateixos responsables estan en els mateixos llocs pertot arreu. Els directors, a les ordres de la presidència, imposen un límit als diaris. Els homes del govern critiquen violentament els seus predecessors, com si no hagueren estat ells mateixos els qui confiscaren el poder en el passat. Chadli comença el tercer mandat i ataca l'antic règim. ¡És surrealista!»

Oficialment, el Ministeri d'Informació ha desaparegut, queda l'ex-Mi-

nisteri d'Informació, amb idèntic personal, que realitza el mateix treball que l'anterior. A la Universitat de Bab Ezzouar, un ex-rector que s'encarregava de les finances exerceix un rectorat encarregat de les finances i, a més, suprimit... Completament surrealista, en efecte. A pesar dels testimonis precisos sobre les tortures de l'octubre passat, no s'ha molestat a ningú. Algunes víctimes han estat indemnitzades a càrrec... d'accident de treball.

Els nous partits no susciten massa crèdit tampoc: «Tots estan a favor de Chadli perquè esperen obtenir alguna cosa, diu una periodista. No representen una alternativa». A l'eixida de la cerimònia de la legalització del PAGS, Fetoume Ouzegane estava deprimida: «Renuncien a l'abolició pura i simple de l'escandalós codi de la família que fa de les dones unes esclaves; renuncien al laïcisme de l'estat en nom d'un pretès islam progressista; van rastellant pertot amb una demagògia vergonyosa. És el primer míting i ja tenen la llengua de fusta». Al final

de la cerimònia, Sadek Hadjeres havia inventant un nou estil de conferència de premsa en demanar als periodistes que li feren preguntes a les quals prometia respondre... durant les pròximes setmanes. Pel seu costat, els berberistes ja coneixen la primera escissió. I els socialdemòcrates només poden proposar concessions. Paradoxa: el govern desitja ansiosament una oposició que li permeti tenir la tan esperada credibilitat. «Farà falta ajudar-los, confessa Mouloud Hamrouche, perquè aquest desmembrament no és bo per a la democràcia».

Hi ha, és cert, un partit poderós que, tanmateix, inquieta tot el món: el Front Islàmic de Salut (FIS). El seu projecte té el mèrit de ser clar: aplicació de la *charia*, la llei islàmica. Reivindica tres milions d'adherits i en recluta més entre els joves del carrer, desesperats i sovint analfabets, o entre els estudiants condemnats a no poder fer servir el seu diploma. Aquest estiu, unes xiques que es negaven a portar el vel van ser atacades amb vidriol a la cara en Constantina. A més, alguns banyistes han estat perseguits a les platges. Gestes dels *barbus* (nom burleta donat als integristes). La por que inspiren ha posat a tot el món d'acord per a rebutjar les eleccions municipals. Les dones temen la seua influència. Khalila Massaoudi, militant feminista, subratlla que és massa fàcil imputar aquesta degradació de la situació només als fonamentalistes: «La major part dels homes està, de fet, d'acord amb ells quan es tracta de dones, declara. El codi de la família es va votar el 1984 per una assemblea que no era integrista. Mentre la meitat de la població —les dones— estiga orpimida i l'altra meitat frustrada, mentre murmurar «t'estime» siga un atemptat contra l'ordre públic, parlar de democràcia és una il·lusió».

A Algèria, uns somien, sense acabar de creure-s'ho, en la llibertat i es pregunten si les reformes podran dur-se a terme abans que una explosió social no enfonsi el país en el caos o en la dictadura. Els altres ja no somien. Tan sols les colles de joves nets aconseguen traure un somris als perdedors de Bab-el-Ued amb una desesperada expressió com quan desfilaven en fila índia per la plaça dels Tres Rellotges simulant una manifestació i demanant: «¡Volem BMW's!».

© L'Express